

Alternativ for skoletrøtte elever

■ AV STEINAR SUND

Arbeidsinstituttet i Buskerud er et alternativt opplæringstilbud til elever i videregående skolealder. De mener å ha funnet en pedagogisk metode og pedagogiske verktøy som skaper motiverte elever og gir skoletrøtte elever ny selvtillit.

Ingebjørg Mæland, leder for Arbeidsinstituttet i Buskerud, forteller om arbeidet med å skape motiverte elever, et bedre læringsmiljø og hjelpe skoletrøtte elever til å finne egen styrke, få selvtillit og dermed bli i stand til å ta til seg kunnskap.

– Vi jobber med parallelle prosesser i hele virksomheten ved bruk av *appreciative inquiry*, med kontinuerlig utviklingsarbeid på virksomhetsnivå og individnivå. Appreciative inquiry er styrkebasert tilnærming som bygger på sosialkonstruksjonistisk teori og positiv psykologi med Devis Cooperrider og Martin Seligman som to viktige teoretikere, sier hun. Ifølge Mæland handler det om å endre tenkesett fra problem-løsning til løsningsfokusert tilnærming.

Anerkjennende elevsamtale

I metoden inngår flere konkrete

verktøy. Et av dem er den anerkjennende elevsamtalen. Her møter man eleven på en positiv måte og med et positivt anliggende. Ungdommene har ofte liten tro på seg selv, de kan ingenting, får ingenting til og det kan ofte virke som de har få visjoner om sin egen framtid. Samtalen går tregt, og læreren forsøker å hale noe ut av eleven. Metoden går imidlertid ut på at man skal prøve å snu det negative fokuset over til det positive. Læreren forsøker å endre samtalens karakter ved å spørre eleven om hvor han eller hun tenker seg å bo om fem år. Her må eleven tenke seg om og kommer kanskje etter hvert fram med at man ønsker seg eget hus, jobb og bil. Så spør gjerne læreren videre hva som skal til for at man kan nå et slikt mål. Da kan man begynne med å snakke om hvordan man kan ta førerkortet,

hva som skal til for å greie det eller hva som skal til for at eleven kan få en jobbperiode og søke jobber. Læreren kan også spørre eleven hva han eller hun kan hjelpe til med for at eleven virkelig kan nå dette målet.

Hensikten med den anerkjennende elevsamtalen er å ta utgangspunkt i det eleven faktisk får til og lykkes med. Læreren kan spørre eleven om hva det var som gjorde at det ble så bra. Hvordan fikk du det til? Så kan man snakke om hva som skal til for at man kan komme enda litt videre.

Responskort og følgekort

Et annet styrkebasert verktøy i kommunikasjon med elevene er responskort og følgekort. Kortene kan brukes i mange sammenhenger, i ledergrupper, lærerteam, ansvarsgrupper osv. Knyttet til elevsamtaler vil bruk av føl-

gekortene bidra til at ungdommene får identifisert egne signaturstyrker. Signaturstyrker er de naturlige læringsforutsetningene vi alle er født med. I kortstokken har man et kort for hver av de ulike egenskapene som er knyttet til hver signaturstyrke. Gjennom samtaler som bygger på historier hvor ungdommene viser seg fra sine beste sider, forsker læreren sammen med eleven og eventuelle andre støttepersoner for å identifisere hvilke styrker ungdommen benyttet i disse situasjonene. Så kan en ha samtaler om hvordan styrkene også kan benyttes i lignende og andre situasjoner. På denne måten får elevene og lærerne gjerne noen aha-opplevelser med hensyn til elevens sterke sider og kan bruke disse mer bevisst.

Responskortene brukes for å bygge en positiv læringskultur i klasserommet parallelt med at de er et verktøy for læringsstøttende undervisningsvurdering. Kortene har 33 tydelige kriterier på hva som er god muntlig framføring og 7 kriterier knyttet til lytterrollen. Elevene kan for eksempel velge ut de kortene de mener beskriver hva de kan og får til. Så kan man spørre hva det er som har gjort at eleven har blitt god på akkurat dette. Hvordan lærte du det? Hva kan du gjøre for å bli enda bedre på dette? Læreren kan vise til konkrete oppgaver eleven kan øve på for å komme til neste nivå. Positive tilbakemeldinger fra medelever, når kortene benyttes ved muntlige framføringer, gjør noe med elevens motivasjon og bygger samtidig en støttende læringskultur i klassen. Det handler om helhetlig klasseledelse

Veikart og karrièremål

Viktig i kommunikasjonen med elevene er også bruken av såkalte veikart hvor elevene selv beskriver sin store drøm eller hvilket mål man har for livet. En elev har for eksempel oppgitt at drømmen er å bli en god baker

og åpne eget bakeri. For å nå denne drømmen er det nødvendig å gjøre noe. Det er noe eleven kommer fram til selv. Dermed lager man et veikart med et hovedmål og delmål som må nås innen fastlagte datoer.

Viktige ingredienser er tett oppfølging og tro på ungdommen, samarbeid med hjemmet og individuell tilrettelegging. Hvis en ungdom har problemer med å komme seg opp om morgenen,

fokuserer man heller på den gangen man greide å komme seg opp. Hvordan greide du det? Hva var det som gjorde at du greide det? Hvordan kan vi få til mer av det?

Dette gir et tenkesett hvor man utforsker egne suksesshistorier, lærer seg å kjenne sine egne gode egenskaper og skaper tro på seg selv og en mestringsfølelse som gjør at de kan nå egne mål.

Foto: Steinar Sund

Fikk ny selvtillit

Nina Teigen Vigdal (17) startet som elev på Arbeidsinstituttet i Buskerud avdeling Ringerike rett etter ungdomsskolen.

– Jeg var veldig usikker på hva jeg skulle bli og slet med karakterene. Jeg trengte et år før videregående skole, forteller hun. Vigdal forteller at hun også slet veldig med selvtilliten etter ungdomsskolen og hadde ingen tro på sin egen evne til å tilegne seg kunnskap. På Arbeidsinstituttet har hun imidlertid fått et skikkelig løft, med bedre skolemotivasjon og større selvtillit.

Hun arbeider med de vanlige

skolefagene, norsk, engelsk og matematikk, samtidig som hun også har to dager med utplassering. For tiden er hun utplassert som lærerassistente i en første klasse, men er ikke sikker på om det er lærer hun vil bli – kanskje heller barne- og ungdomsarbeider.

Nina er spesielt fornøyd med veikartet som Arbeidsinstituttet bruker. På toppen av veikartet plasserer elevene drømmen sin, og nedenfor må de beskrive hva de må gjøre for å realisere drømmen og nå fram til målet.

– Dette syns jeg er veldig bra! Det viser at det faktisk er mulig å nå drømmene våre, sier hun.